

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. Kamercommissie voor OCW
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Rotterdam, 21 mei 2026

Betreft: Aandachtspunten Ingrado ten behoeve van commissiedebat Passend Onderwijs d.d.
27 mei

Geachte leden van de Kamercommissie voor OCW,

Op 27 mei spreekt u met de staatssecretaris over passend onderwijs. Ten behoeve van dit commissiedebat brengt Ingrado, de maatschappelijke branchevereniging van leerplichtambtenaren en Doorstroompunten, graag enkele punten onder uw aandacht.

Stijgende verzuimcijfers

Het al jaren stijgende aantal thuiszittende jongeren is ook afgelopen schooljaar weer toegenomen, zo blijkt uit de leerplichttellingen van schooljaar 2024-2025, waarover de staatssecretaris uw Kamer heeft geïnformeerd in de **Kamerbrief** Van passend naar inclusief onderwijs. Deze verontrustende trend is onder meer zichtbaar in het aantal jongeren zonder schoolinschrijving (toegenomen met 9,1% naar 16.351 jongeren) en het aantal leerlingen dat meer dan vier weken ongeoorloofd afwezig is (toegenomen met 11,9% naar 1.785). Maar ook in het aantal afgegeven vrijstellingen van de Leerplichtwet, zoals de vrijstellingen op grond van psychische of lichamelijke beperkingen (artikel 5 onder a, toegenomen met 15,1%) en vanwege richtingsbezwaren (artikel 5 onder b, toegenomen met 15,6%).

Bovendien tonen recente onderzoeken van **Ingrado**, **Balans** en **KBA** aan dat er veel verborgen thuiszitters zijn. Dat betreft kinderen met een schoolinschrijving die feitelijk geen of nauwelijks onderwijs krijgen en als 'ziek' staan geregistreerd bij de school.

Bij een deel van de scholen komt Leerplicht pas in beeld als het onderliggende probleem al geëscaleerd is, bijvoorbeeld bij langdurig verzuim of uitval. Terwijl juist in de fase daarvoor, bij beginnend of regelmatig verzuim, de grootste kans ligt om het verschil te maken. Precies iets dat in het recent door uw Kamer aangenomen wetsvoorstel terugdringen schoolverzuim - en het bijbehorende amendement over het wettelijk vastleggen van de preventieve rol van de

leerplichtambtenaar (36663-19) - voor het voetlicht wordt gebracht. Ingrado ziet dan ook uit naar een spoedige inwerkingtreding daarvan, zodat de grote groep thuiszitters inzichtelijker gemaakt kan worden en deze preventieve benadering haar kracht kan krijgen.

Onuitvoerbaarheid artikel 5 onder b van de Leerplichtwet

Daarnaast is er de terugtrekkende beweging van het Openbaar Ministerie (OM), die sinds april 2025 geen leerplichtzaken meer oppakt die te maken hebben met een beroep op een vrijstelling van de leerplicht wegens richtingsbezwaren. Leerplichtambtenaren voelen de impact hiervan: er is vrees dat meer jongeren met een vrijstelling uit beeld raken, er is onduidelijkheid en het werk wordt complexer.

Daarbovenop komt het arrest van de Hoge Raad van afgelopen maand, waarmee een beroep op vrijstellingen op basis van richtingsbezwaren waar het gaat om openbaar onderwijs nauwelijks nog kans van slagen heeft. Artikel 5 onder b is daarmee in de praktijk onuitvoerbaar geworden.

Het is daarom zaak dat de overheid, de onderwijssector en het OM hier zo snel mogelijk een oplossing voor vinden. We verwelkomen dan ook de in de Kamerbrief Strafrechtelijke handhaving van de Leerplichtwet aangekondigde verkenning naar de Leerplichtwet en het strafrecht, maar we zijn inmiddels een half jaar verder en roepen op om het verkennende karakter hiervan los te laten en op zo kort mogelijke termijn toe te werken naar concrete oplossingen.

Urgentie van omslag van leerplicht naar leerrecht

Ingrado steunt beide oplossingsrichtingen die in de Kamerbrief worden geschetst voor de vrijstelling vanwege richtingsbezwaren: 1) het inrichten van thuisonderwijs als eigenstandige sector en 2) het laten vervallen van de vrijstelling 5 onder b zonder alternatief op te nemen. Wij stellen wel dat deze oplossingen onderdeel moeten zijn van de noodzakelijke, bredere omslag van leerplicht naar leerrecht, die wat ons betreft met de aangekondigde verkenning in gang wordt gezet.

Naast de afschaffing van de vrijstelling vanwege richtingsbezwaren en het wettelijk borgen van de kwaliteit op thuisonderwijs zijn voor de omslag van leerplicht naar leerrecht de volgende stappen nodig:

- Een alternatief voor de leerplichtwet waarin leerrecht wordt benadrukt en er een onafhankelijke functie of rol komt die de ouders/jongeren helpt/ondersteunt bij het realiseren van dit recht;
- Structurele ondersteuning voor de ontwikkeling van jongeren die geen gebruik kunnen maken van hun recht op onderwijs waarbij de jongere centraal staat en deze wordt ondersteund bij een terugkeer naar het onderwijs;
- Zolang er vrijstellingen bestaan, wordt wettelijk mogelijk gemaakt dat jongeren uit beeld blijven van leerplicht of zorg.

Tot slot

Dit traject vraagt onvermijdelijk veel tijd om te realiseren. De vraag die ons vandaag echter bezighoudt, is hoe we in de tussentijd het recht op onderwijs en ontwikkeling van jongeren kunnen waarborgen. De invoering van de Wet terugdringen schoolverzuim en daarmee een betere benutting van de preventieve rol van de leerplichtambtenaar helpt daarbij. Een snelle oplossing voor de impasse rondom artikel 5 onder b, als volgende stap in de modernisering van de Leerplichtwet, nog meer.

We hopen dat u bovenstaande aandachtspunten wil meenemen in uw overwegingen ter voorbereiding op het commissiedebat passend onderwijs en uw bredere inzet op dit dossier. We zijn uiteraard graag bereid om onze aandachtspunten toe te lichten en om hierover met u van gedachten te wisselen, ook in de aanloop naar het commissiedebat Stichting en sturing in het funderend onderwijs, dat na de zomer wordt ingepland.

Met vriendelijke groet,

Corien van Starckenburg
Bestuurder

Ingrado

085 - 049 51 70
Hofplein 20
3032 AC Rotterdam
www.ingrado.nl